

Titulació	Típus	Curs
2500260 Educació social	OT	3
2500260 Educació social	OT	4
2500261 Pedagogia	OT	4
2500797 Educació Infantil	OT	4
2500798 Educació Primària	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: José Ramón Tello Sánchez

Correu electrònic: jose.tello@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

- Per dur a terme un adequat seguiment de l'assignatura, no existeixen prerequisits.

Objectius

Els objectius formatius a destacar són:

1. Comprendre els conceptes de conflicte i de mediació. Aproximacions teòriques i models de pràctica professional.
2. Conèixer el procés mediador, les seves tècniques i activitats per a la prevenció del conflicte.
3. Analitzar el conflicte i la mediació en l'àmbit de les relacions de gènere, les interculturals i les socials des de metodologies de recerca acadèmica.
4. Dominar el context normatiu sobre mediació a Catalunya i conèixer les funcions del mediador.

Competències

Educació social

- Acompanyar les persones en els seus processos de creixement i emancipació.
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.
- Dissenyar de manera articulada plans, programes, projectes, activitats i tasques en diversos contextos socioeducatius.
- Dissenyar i desenvolupar processos de participació ciutadana i acció socio-comunitària.
- Dissenyar plans i processos d'avaluació segons les diferents finalitats, tècniques i instruments, moments i perspectives de l'avaluació educativa.
- Dominar els coneixements teòrics i aplicats de les diferents Ciències de l'Educació que li permetin desenvolupar la capacitat d'anàlisi i observació de la realitat social i educativa.
- Fomentar l'autonomia dels participants i buscar un equilibri entre les seves funcions com a orientador, facilitador i promotor de la dinàmica socioeducativa.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar informació i coneixement de les diferents fonts i contextos (informes, articles, etc.) propis de les ciències socials.

Pedagogia

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el seu exercici i desenvolupament professional.
- Aplicar estratègies i tècniques d'assessorament, orientació, consulta i mediació educativa en àmbits professionals i institucions i serveis educatius i de formació.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.

Educació Infantil

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord als principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual.
- Crear i mantenir llaços de comunicació amb les famílies per incidir eficaçment en el procés educatiu.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella i abordar la resolució pacífica de conflictes.

Educació Primària

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Adoptar una actitud i un comportament ètic i actuar d'acord amb els principis deontològics de la professió.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Fomentar la convivència a l'aula i fora d'ella, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar diferents tipus de comunitats i les principals característiques que les defineixen i configuren.
3. Analitzar experiències i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari des de la perspectiva de diferents paradigmes teòrics.
4. Analitzar i aplicar el raonament crític a la comprensió de la Democràcia representativa versus participativa. Poder, govern i governabilitat.
5. Analitzar i aplicar les aportacions de la història, la geografia i les ciències socials a l'ensenyament dels drets humans.
6. Aplicar el pensament sistèmic en l'anàlisi de problemes i temàtiques ambientals.
7. Aplicar tècniques de participació: investigació acció participativa (IAP), al diagnòstic comunitari.
8. Avaluar les polítiques i programes derivats de les mateixes relatius a l'educació per al desenvolupament.
9. Comprendre els marcs teòrics que possibiliten el desenvolupament d'accions responsables i sostenibles per valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.
10. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
11. Conèixer els factors que incideixen en les drogodependències i els programes preventius i de reducció de danys.
12. Conèixer els fonaments teòrics i metodològics de l'educació per a la salut.
13. Conèixer la conceptualització bàsica i les principals metodologies i tècniques de l'animació sociocultural i el desenvolupament comunitari.
14. Conèixer la dimensió pedagògica de la interacció amb els iguals i els adults i saber promoure la participació en activitats col·lectives, el treball cooperatiu i l'esforç individual mostrant una actitud ètica front als processos de mediació en diferents contextos i circumstàncies.
15. Conèixer la investigació existent sobre animació sociocultural i desenvolupament comunitari.
16. Conèixer la legislació bàsica que emmarca l'educació sociocomunitària.
17. Conèixer les característiques principals de les malalties mentals.
18. Conèixer les principals línies d'intervenció de l'educació per a la salut.
19. Desenvolupar funcions professionals adaptades a les diferents situacions sociocomunitàries de manera que estimulin l'empoderament de les persones participants.
20. Dissenyar accions per implementar l'educació per al desenvolupament.
21. Dissenyar activitats, programes i projectes d'animació sociocultural i desenvolupament comunitari.
22. Dissenyar i desenvolupar processos participatius d'educació sociocomunitària.
23. Dissenyar programes d'educació per a la salut.
24. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
25. Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania i la pràctica del pensament social crític fomentant la col·laboració amb les famílies, organismes i institucions amb incidència en la formació ciutadana.
26. Fomentar la convivència, resoldre problemes de disciplina i contribuir a la resolució pacífica de conflictes.
27. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
28. Identificar, descriure i analitzar models didàctics, estratègies i materials curriculars sobre la cultura política i la cultura cívica.
29. Incorporar a les seves anàlisis els referents contextuals necessaris vinculats a problemes i propostes concretes sobre l'educació per al desenvolupament.
30. Mantenir una actitud de respecte, pràctiques i comportaments que atenguin a l'equitat i inclusió.
31. Proposar estratègies adaptades a diferents situacions i necessitats de mediació, desenvolupar adequadament estratègies per a la mediació entre persones o grups en situacions simulades i mostrar habilitats socials per entendre les famílies i fer-se entendre per elles.
32. Proposar estratègies d'exercitació, compensació o minimització de les debilitats relacionades amb les competències socioemocionals
33. Proposar estratègies d'exercitació, compensació o minimització de les debilitats relacionades amb les competències socioemocionals.
34. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
35. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets humans i els drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
36. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
37. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.

38. Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.
39. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre el concepte de participació. Participació com a finalitat i com a mitjà per al canvi.
40. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació ciutadana des de l'administració: models i dispositius.
41. Reflexionar, valorar i aplicar els canvis necessaris en la pràctica educativa sobre la participació social des dels actors socials: moviments socials i associacions.
42. Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.
43. Treballar en equips multidisciplinars desenvolupant processos d'educació sociocomunitària.
44. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
45. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Bloc I: ELEMENTS DE CONTEXT

- Conflicte: definicions, tipus, origen, fases, estructura, posicions, anàlisi (necessitats i interessos).
- Conflicte i violència, tipus de violència.
- Conflicte i relacions socials.
- Conflictes intergrupals. Definició i tipologies.
- Enfocament transformatiu dels conflictes (Galtung, Lederach i Vinyamata).
- Obstacles per a la superació dels conflictes.
- El context jurídic.

Bloc II: ÀMBITS D'ANÀLISI

- Context de diversitat sociocultural: el conflicte intercultural.
  1. Mediació intercultural: concepte, principis i context d'intervenció.
  2. Accions de mediació intercultural.
  3. Anàlisi de casos.
- El conflicte des d'una perspectiva de gènere.
  1. Causes estructurals i impacte local.
  2. Formes d'intervenció.
- Convivència als centres educatius:
  1. Rol del/a mediador/a.
  2. Mediació i resolució de conflictes.
  3. Programes de mediació escolar: exemples segons etapes educatives.
- Conflicte a les organitzacions:
  1. Elements d'anàlisi.

- El conflicte des d'una perspectiva familiar:
- . Eines pe a la mediació familiar.

Bloc III: ELEMENTS PRÀCTICS

- El procés mediador: orígens, concepte, objectius, dimensions, principis, funcions i fases.
- Principals models de mediació: Harvard, circular - narratiu, transformatiu.
- Elements bàsics per una comunicació efectiva i no violenta: assertivitat, confiança, comunicació sana, cooperació, escolta activa i creativitat.
- Competències professionals i tècniques de mediació.
- Processos grupals per a la gestió dels conflictes: cooperació, presa de decisions i negociació.
- Deontologia professional.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Activitat presencial	45	1,8	1, 14, 26, 31, 34, 35, 36, 44, 45
Tipus: Supervisades			
Actividad Supervisada	30	1,2	14, 26, 31, 32
Tipus: Autònomes			
Activitat autònoma	75	3	1, 14, 24, 26

- El procés d'ensenyament-aprenentatge es desenvoluparà a l'aula, contant en tot moment amb l'aportació i implicació de l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
A1 - Treball escrit grupal amb qualificació individual (Modalitat avaluació contínua)	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45

A2 - Presentació oral del treball: defensa de la proposta de mediació (individual i oral)	25%	0	0	1, 14, 24, 26, 31, 32, 35, 37, 43, 44, 45
A3 - Prova pràctica dels continguts més rellevants (individual i escrit)	40%	0	0	5, 6, 9, 14, 15, 19, 24, 25, 26, 30, 31, 32, 33, 43

AVALUACIÓ CONTÍNUA

L'alumnat serà avaluable sempre que hagi realitzat un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Si el valor de les activitats acomplertes no arriba a aquest llindar, el professorat de l'assignatura pot considerar a l'estudiant com a no avaluable.

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant la superació de totes les activitats programades. Es farà la mitjana a partir d'una puntuació mínima de 5 en cadascuna de les activitats d'avaluació. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Cal presentar totes les evidències d'avaluació per a fer mitja entre aquestes.

A l'alumnat que durant el curs hagi fet un seguiment adient de l'assignatura i, així i tot, els quedi alguna part no assolida, disposaran de l'oportunitat de poder superar-la duent a terme una recuperació final. No es contempla la possibilitat que la reavaluació serveixi per apujar nota.

ACTIVITATS (NOTES INDIVIDUALS)	PES EN L'AVAUACIÓ	NOTA MÍNIMA PER FER MITJA	L
PROVA ESCRITA	40%	5	L
PRESENTACIÓ ORAL	25%	5	E
TREBALL ESCRIT	35%	5	L

La copia o plagi implica un zero en tota l'assignatura.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà únicament en una jornada, mitjançant les activitats programades que s'especifiquen en la següent taula. Es farà la mitjana a partir d'una puntuació mínima de 5 en cadascuna de les activitats d'avaluació. S'aprovarà l'assignatura amb una puntuació mínima de 5. Cal presentar totes les evidències d'avaluació per a fer mitja entre aquestes. A l'alumnat als quals quedi algunapart no assolida, disposaran de l'oportunitat de poder superar-la duent a terme una recuperació final. No es contempla la possibilitat que la reavaluació serveixi per apujar nota, ni l'assistència directa a la recuperació final. En cas de reavaluació, la nota màxima que es podrà obtenir serà de 6.

ACTIVITATS INDIVIDUALS	PES EN L'AVAUACIÓ	NOTA MÍNIMA PER FER MITJA	L
PROVA ESCRITA	40%	5	L
PROVA ORAL	45%	5	E
REVISIÓ ARTICLES ACADÈMICS /SUPÒSITS PRÀCTICS	15%	5	L

L'assignatura és essencialment professionalitzadora, enfocada a la participació de l'alumnat en teoria i seminaris. En conseqüència, l'assistència presencial a classe és obligatòria.

Quan l'alumnat no assisteix a un mínim del 80% de les activitats docents, l'assignatura no es podrà avaluar. Per tal que una absència sigui justificada aquesta ha d'estar documentada. Només poden ser absències justificades les derivades de força major sobrevingudes com malaltia o situacions similars que impedeixen assistir a les activitats docents. La realització d'altra activitat formativa del grau podrà ser considerada absència justificada si així ho accepta amb anterioritat el professorat responsable de l'assignatura.

Les classes comencen puntualment. No s'admet l'entrada a classe una vegada aquesta hagi començat ni la sortida avançada a la seva finalització.

L'actitud a l'aula ha de ser proactiva, respectuosa i constructiva. Es recomana contribuir amb idees, preguntes i comentaris rellevants que enriqueixin el debat i l'aprenentatge col·lectiu.

Es valorarà l'ús correcte de la llengua, la gramàtica i l'ortografia en totes les activitats.

Bibliografia

Almirall, J. I.; Checa, P. y Grau, A. (2001). La mediación como metodología de resolución de conflictos. Aula de Innovación Educativa, 103-104; pp. 68-71.

Bisquerra, R. (2008). Educación para la ciudadanía y convivencia: el enfoque de la educación emocional. En Wolters Kluwer.

Boqué, M.C. (2003). Cultura de mediación y cambio social. Gedisa.

Boueri, S. y Salazar, M. (2004) Aportaciones teóricas para el abordaje del conflicto y los medios alternativos de resolución con especial énfasis en la mediación. Cenipec, 23, 159-191.

Canimas, J. & Carbonell, F. (2008). Educació i conflictes interculturals. Primum non nocere. EUMO Editorial.

Cascón, F. (2000d). La mediación. Cuadernos de Pedagogía 287; pp. 72-76.

Colectivo AMANI. (2004). La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales.

Conforti, F. (2010). Comentando el libro "Transformación de conflictos". Pequeño manual de uso de John Paul Lederach. Versión digital online.

Decret 135/2012, de 23 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei 15/2009. (DOGC 6240 25.10.2012).

Domingo, V. (2012). Herramientas para la aplicación de la justicia restaurativa. Cómo introducir otras prácticas restaurativas además de la mediación penla en España. Dialnet, 4.

Fabra, M.LI. (2008). Jo, ni més, ni menys. Assertivitat per a força dones i alguns homes. Octaedro.

Ferrari Rebull, A., & Panchón Iglesias, C. (2006). La mediación en problemas de convivencia familiar. Temps d'Educació, 31, 67-84. <http://www.raco.cat/index.php/TempsEducacio/article/view/126446/176901>

Galtung, J. (1998). Tras la violencia, 3R: reconstrucción, reconciliación, resolución. Bakeaz.

García Sáiz, M. & Gil Rodríguez, F. (1999). Procesos de influencia social. A Gil Rodríguez & Alcover de la Hera. (Coords.). Introducción a la psicología de los grupos. Pirámide.

Gil Rodríguez, F. (1999). Relaciones intergrupales. A Gil Rodríguez & Alcover de la Hera. (Coords.). Introducción a la psicología de los grupos. Pirámide.

Harvard Business School (2005). Negociaciones ganadoras para conservar las relaciones. Gestión 2000.

- Kressel, K. y Pruitt, D. G. (1989). *Mediation Research: The Process and Effectiveness of Third-Party Intervention* (Jossey-Bass Social & Behavioral Science). Jossey-Bass Wiley.
- Lederach, J. P. (1996). El proceso de mediar en conflicto. *Aula de Innovación Educativa*, 63. pp.79-80.
- Llei 15/2009, del 22 de juliol, de mediació en l'àmbit deldret privat. (DOGC 5432 - 30.7.2009).
- Martínez, O., Steffens, E. J., Ojeda, D. C., & Hernández, H. G. (2018). Estrategias Pedagógicas Aplicadas a la Educación con Mediación Virtual para la Generación del Conocimiento Global. *Formación universitaria*, 11(5). <https://doi.org/10.4067/s0718-50062018000500011>
- Matienzo, R. (2020). Evolución de la teoría del aprendizaje significativo y su aplicación en la educación superior. *Dialektika: Revista de Investigación Filosófica y Teoría Social*, 2.
- Mayer, B. S. (2008). Más allá de la neutralidad. *Cómo superar la crisis de la resolución de conflictos*. Gedisa.
- MEC. (2007). *Coeducación y prevención temprana de la violencia de género*. Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia.
- Merino Trigueros, M. T. (2021). La mediación escolar: alternativa para la resolución de conflictos. *Revista Cognosis*. ISSN 2588-0578, 6(2). <https://doi.org/10.33936/cognosis.v6i2.2669>
- Moreira, M. A. (2017). Aprendizaje significativo como un referente para la organización de la enseñanza. *Archivos de Ciencias de la Educación*, 11(12). <https://doi.org/10.24215/23468866e029>
- Munduate, J. L. y Medina, F. J. (2005). *Gestión del conflicto, negociación y mediación*. Pirámide.
- Munné, M., et. al. (2006) *Els 10 principis de la cultura de mediació*. Ed.Graó.
- Ponti, F. (2008). *Los caminos de la negociación*. Verticales de Bolsillo.
- Pruitt, D. G. y Rubin, J. Z. (1986). *Social conflict: Escalation, stalemate, and settlement*. Random House.
- Puchol, L. (2009). *El libro de la negociación*. Díaz de Santos.
- Puntes, S. (2003). Los derechos sociales y la mediación: un cambio real. A Casanovas & Poblet. *Gestió i resolució de conflictes al segle XXI: ciutadania i violència*. Fundació Caixa Sabadell.
- Rebollo Revesado, S. (2022). Provencción, prevención y solución del conflicto humano desde las prácticas restaurativas. *Familia. Revista de Ciencia y Orientación familiar*, 60. <https://doi.org/10.36576/2660-9525.60.89>
- Romero, C. (2000). *Mediación Escolar*. Barcelona. Ediciones ICESB. Colección Quaderns d'Estudi; 2.
- Soletó, E. y Otero, M. (2007). *Mediación y solución de conflictos. Habilidades para una necesidad emergente*. Tecnos.
- Soto Carrillo, J. A., & Navia Antezana, C. S. (2022). Taller de reflexión narrativa para desarrollar herramientas ante conflictos y violencias escolares. *Journal de Comunicación Social*, 15. <https://doi.org/10.35319/jcomsoc.2023151269>
- Torrego, J.C. (Coord). (2000a). *Mediación de conflictos en instituciones educativas. Manual para la formación de mediadores*. Narcea.
- Ury, W. L. (2005). *Alcanzarla paz. Resolución de conflictos y mediación en la familia, el trabajo y el mundo*. Paidós.
- Vinyamata, E. (2001). *Conflictología. Curso de resolución de conflictos*. Ariel.
- Vinyamata, E. (Coord.). (2004). *Guerra y paz en el trabajo*. Tirant lo Blanch.

Programari

- Aquesta assignatura no requereix de programari específic.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(TE) Teoria	4	Català	primer quadrimestre	matí-mixt

PROVISIONAL